

Möte i användarrådet för utbildningsstatistik

Närvarande

Ledamot	Roll	Organisation
Torbjörn Lindquist	Ledamot	Universitets- och högskolerådet (UHR)
Anna Eriksson	Ledamot	Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH)
Jan Persson	Ledamot	Tillväxtverket
Lotta Persson	Ledamot	Utbildningsdepartementet (Udep)
Ylva Skoogberg	Ledamot	Friskolornas riksförbund
Mattias Renhed	Ledamot	Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF)
Björn Öckert ¹	Ledamot	Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU)
Anna Eneroth	Sekreterare/ledamot	Skolverket
Anders Larsson	Sekreterare/ledamot	Centrala studiestödsnämnden (CSN)
Paula Kossack	Sekreterare/ledamot	Statistiska centralbyrån (SCB)
Gunnar Söderman	Sekreterare/ledamot	Universitetskanslersämbetet (UKÄ)
Christina Sandström	Chef	Skolverket
Cajsa Anufrijeff Röhr	Chef	Skolverket
Sara Lindqvist	Chef	Centrala studiestödsnämnden (CSN)
Oskar Nilsson	Chef	Statistiska centralbyrån (SCB)
Katarina Wizell	Chef	Statistiska centralbyrån (SCB)
Helena Wintgren	Chef	Universitetskanslersämbetet (UKÄ)
Roger Elimä	Adjungerad ledamot	Skolverket

Frånvarande

Ledamot	Roll	Organisation
Jonas Finnman	Ledamot	Sveriges kommuner och regioner (SKR)
Gabriel Kasto	Ledamot	Folkbildningsrådet
Regina Vilkénas	Adjungerad ledamot	Universitetskanslersämbetet (UKÄ)

Mötesprotokoll

1. Mötet öppnas

Sara Lindqvist, chef för CSN:s statistik- och analysenhet, öppnade mötet och välkomnade alla deltagare.

Temat för dagens möte var officiell statistik om barn, elever, registrerade och deltagare (inklusive nybörjare men inte sökande och antagna). I ämnet ingick även officiell statistik om utbetalning och beviljning av studiestöd.

¹ Deltog från och med punkt 3 (punkten från och med SCB).

Skolverket**UKÄ** UNIVERSITETS
KANSLERS
ÄMBETET

Sara inledde med att berätta om syftet med användarrådet och lite om vad som är officiell statistik.

Det finns mycket olika typer av statistik som publiceras. *Officiell statistik* är statistik som regleras genom lagen och förordningen om den officiella statistiken och som är märkt som officiell statistik.

Användarrådets uppgift är att behandla frågor rörande behov av ny officiell statistik, utveckling och förändringar av befintlig officiell statistik som de arrangerande myndigheterna publicerar.

Inför detta möte skickade vi ut länkar till den statistik vi ska behandla idag. Agendan för mötet är baserat på de frågor och synpunkter ni inkommit med till sekreterarna.

2. Presentationsrunda – vilken organisation representerar du?

Alla deltagare presenterade sig kort.

3. Information från myndigheterna

Sara Lindqvist berättade att

- Officiell statistik om omställningsstudiestöd kommer att publiceras från och med februari 2024.
- CSN kommer att fortsätta redovisa månadsvis annan statistik om omställningsstudiestödet.
- CSN gör ett total analys per år om studiestödet. CSN har även fått ett särskilt regeringsuppdrag att följa utvecklingen om omställningsstudiestödet. En delrapport publicerades i höstas och slutrapporten kommer 2025.

<https://www.csn.se/om-csn/statistik-och-rapporter.html>

Användarrådet var nyfikna på vilken statistik som finns att tillgå om omställningsstudiestödet. Sara visade därför en powerpoint-bild över detta. Bilden innehöll vad som kommer att finnas som officiell statistik, vilken annan statistik som publiceras månadsvis och vad som går att begära ut som potentiell allmän handling.

SCB

Oskar Nilsson berättade om nyheter från sektionen Kompetensförsörjning och arbetsmiljö

- Publiceringen av Trender och Prognoser 2023 har skjutits fram till den 24:e januari. Det beror på avvikande studiedeltagande under pandemiåren och att de ville basera den framtida tillgången på utbildade på läsårsdata för 2022/2023. Dessa data är tillgängliga först 12/10-2023.
- SCB får enligt budgetpropositionen ett nytt anslag för Regionala trender och prognoser. Det är långsiktiga utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser för Sveriges samtliga 21 regioner. Arbetet börjar 2024, resultaten väntas kunna publiceras vid slutet av 2025. Centralt i arbetet är samverkan med Skolverket och regionerna.
- SCB får enligt budgetpropositionen ett nytt anslag om statistik om matchning mellan utbildning och yrke på regional nivå (Regionala matchningsindikatorer). Statistiken omfattar efterfrågan och utbud på arbetsmarknaden utifrån regionala förutsättningar. Statistik finns redan publicerad i SCB:s statistikdatabas avseende 2006-2021 och data för 2022 publiceras 27:e juni 2024. I detta samarbetar SCB framförallt med Tillväxtverket (referensgrupp/användarträffar).

Skolverket**UKÄ** UNIVERSITETS
KANSLERS
ÄMBETET

Katarina Wizell berättade om nyheter från sektionen för utbildningsstatistik

- Under hösten har sektionen genomfört en förstudie för att utreda framtiden för enkätundersökningarna om inträdet på arbetsmarknaden. Nya möjligheter för statistikproduktion finns genom BAS samtidigt som svarsfrekvenserna sjunker allt mer. SCB kommer under 2024 inte genomföra den planerade enkätundersökningen om inträdet på arbetsmarknaden efter högskolan utan i stället publicera registerbaserad statistik. SCB kommer under 2024 också påbörja arbetet med utveckling av registerbaserad statistik om samtliga utbildningsformer. En inledande begränsad publicering avseende YH-studerande som avslutat sin utbildning 2020–2022 görs i februari 2024.
- SCB vill informera om några publiceringar
 - [Studenter som läser till läkare utomlands](#)
 - [Andel YH-examinerade inom målyrket](#)
 - [Folkskolan i landsbygd och stad – En historisk översikt](#)
 - [AES – vuxnas deltagande i utbildning](#), publicering 2023-12-06
 - [Inträdet på arbetsmarknaden efter gymnasieskolan](#), publicering 2023-12-07
 - Lärare utanför yrket www.scb.se/UF0551, publicering 2023-12-12
 - CVTS (personalutbildning i företagen) www.scb.se/uf0541, publicering 2023-12-18
- Därutöver arbetar sektionen med PIAAC. PIAAC-resultaten kommer att publiceras i december 2024.

Skolverket

Cajsa Anufrijeff Röhr informerade om att Skolverket har fått ett regeringsuppdrag om att tillgängliggöra statistiken, som ska vara färdigt i början av 2025.

UKÄ

UKÄ har en ny generaldirektör från och med 2023-12-01, han heter Martin Norsell.

UKÄ:s kommer i samband med utvecklingsarbetet av webbplatsen att förbättra möjligheterna till presentation av statistik, i syfte att skapa mer användarvänliga presentationer av myndighetens uppgifter.

4. Generell återkoppling från myndigheterna

UKÄ

Gunnar Söderman meddelade att UKÄ lämnar enskild återkoppling på de inkomna synpunkter som inte tas upp under punkt 8.

Skolverket

Anna Eneroth meddelade att Skolverket lämnar enskild återkoppling på de synpunkter som inte tas upp vid användarrådet.

CSN

Sara berättade att CSN har återkopplat till frågeställarna på de frågor som kommit in med anknytning till studiestöd.

Skolverket**UKÄ** UNIVERSITETS
KANSLERS
ÄMBETET

SCB

SCB gick igenom sin återkoppling, se bifogad powerpointpresentation.

Några kommentarer från ledamöterna:

- Det är svårt att med nybörjarbegreppet eftersom det är olika definitioner i olika utbildningsformer och för att det finns flera olika slags nybörjare. Kan det förtydligas i direkt anslutning till statistiken?
- Diskussion om det går det att ta fram statistik över nya i utbildningssystemet och flöden in och ur utbildning.
- Nybörjares SUN-inriktning efterlyses för högskolan. Statistiken för högskolan redovisas för ämnesområden och de kan översättas till SUN.
- SUN kod på registreringar efterlyses för att underlätta bland annat uppföljning, en registrering kopplad till en utbildning.
- Det är bra om statistik finns såväl för läsår som för kalenderår, men det är ingen akut fråga.
- Flera ledamöter tycker det är svårt att hitta. Ett tips är att ringa Skolverkets upplysningstjänst eller SCB:s statistikservice. De har bra kunskap om vilken statistik som finns och kan guida till rätt sida. En ledamot efterlyser fler länkar mellan SCB:s produktsidor.
- Bättre visualisering efterlyses. SCB informerade om att en ny version av verktyget för statistikdatabasen är på gång. CSN informerade om en av arbetsgrupperna under Rådet för den officiella statistiken arbetar med användbarhet och tillgänglighet (AoT).

5. Förskolan

Roger Elimä från Skolverket höll en presentation om varför inte vistelsetid finns i förskolan, alltså hur länge barnen befinner sig där per dag, vilket beror på uppgiftslämnarbörda, statistikens kvalitet, samt kostnader. Det skulle vara ett enormt arbete för varje förskola att rapportera in antal timmar i förskolan för varje barn (uppgiftslämnarbörda). Detta skulle även förutsätta att varje förskola löpande registrerar tiden på ett korrekt sätt, vilket gör att kvaliteten skulle bli osäker.

Om man skulle kunna lägga till information om planerad vistelsetid, även om den inte heller är exakt, så skulle detta dock fortfarande vara en kostnadsfråga samt fortfarande en grov uppskattning, dvs påverka statistikens kvalitet.

Roger pratade även om den engångsundersökning Skolverket har genomfört under våren 2023, om bland annat förskolan. Undersökningen syftar till att jämföra vårens uppgifter med uppgifterna i den officiella statistiken som samlas in under hösten, för att se om antalet barn och personal skiljer sig åt mellan höst och vår. Detta är en urvalsundersökning med en svarsfrekvens på totalt 63% (kommunala huvudmän 68% och enskilda huvudmän 50%). Data samlas in av SCB på uppdrag av Skolverket.

6. Frånvaro/närvaro

Christina Sandström från Skolverket höll en presentation om varför Skolverket inte samlar in och redovisar data om frånvaro i skolan och lyfte hur svårt det är att definiera vad som egentligen menas med "frånvaro". Faktum är att det inte ens finns någon definition på vad ogiltig frånvaro i skolan är, utan det bestäms av varje enskild skola. På grund av detta är det väldigt svårt att mäta frånvaro på ett jämförbart sätt.

Skolverket**UKÄ** UNIVERSITETS
KANSLERS
ÄMBETET

Det finns redan ett flertal rapporter med fokus på frånvaro:

- Rätten till utbildning. Om elever som inte går i skolan (2008)
- Frånvaro och närvaro i gymnasieskolan - en nationell kartläggning (2014)
- Saknad! Uppmärksamma elevers frånvaro och agera, SOU 2016:94 (2016)
- Undersökning av frånvaro bland lärare, barn och elever
- Uppföljning för april 2020
- Uppföljning för maj 2020
- Nationell kartläggning av elevfrånvaro (2021)
- Utredning om ett nationellt frånvaroregister (2021)

Det har pratats om att upprätta ett nationellt frånvaroregister, men vägen dit är lång. Det har nu tillsatts en statlig utredning som bland annat ska föreslå en definition av ”frånvaro” och därefter lämna ett förslag på hur man skulle kunna ha ett nationellt frånvaroregister. Utredningen ska redovisas senast december 2024.

Även om man bortser ifrån definitionen på vad som är ”frånvaro” och bara fokuserar på tiden som elever inte är i skolan, oavsett anledning, och låter skolorna rapportera in denna så skulle den statistiska kvaliteten i dagsläget troligtvis vara låg. Ett förslag framfördes att man kan bortse ifrån definitionen på vad som är ogiltig frånvaro och bara fokusera på tiden som elever inte är i skolan, oavsett anledning, och låta skolorna rapportera in denna. CSN berättade att de får in uppgifter från gymnasieskolan om frånvaro (gällande att eventuellt dra in studiebidrag för dessa elever) och att de redovisar officiell statistik baserad på beslut om indragen studiehjälp till följd av ogiltig frånvaro. Denna statistik baseras helt på vad skolorna har rapporterat in till CSN.

7. Regeringsuppdrag datainhämtning

Paula Kossack berättade om SCB:s regeringsuppdrag om datainhämtning. SCB ska undersöka innehållsmässiga, tekniska och rättsliga förutsättningar för att inhämta nya skoldata direkt från skoladministrativa system. Uppdraget ska återrapporteras senast 2024-01-31. SCB har hittills haft kontakt med forskare, Skolverket och SKR, men flera huvudmän och med flera systemleverantörer. En viktig pusselbit är standarden för gränssnitt för informationsutbyte mellan verksamhetsprocesser i skolan (SS12000).

I uppdraget ska SCB samråda med användarna och önskar därför få svar från ledamöterna på följande frågor:

- Ser du behov av statistik som bygger på nya skoldata?
- Vilka frågeställningar skulle statistiken besvara?
- Vad skulle statistiken användas till?

Det går bra att besvara frågorna i efterhand.

Följande aspekter diskuterades:

- Ju mer som publiceras desto bättre. Här finns nya möjligheter att ta fram statistik.
- Uppgiftslämnarbördan är låg om skolorna inte behöver rätta upp alla uppgifter.
- SCB kommer i det här uppdraget inte kunna bedöma kvaliteten i uppgifterna. Mötet diskuterade hur stort fel som är acceptabelt, men det beror på användningsområde.

*Skolverket*UKÄ
UNIVERSITETS
KANSLERS
ÄMBETET

Exempelvis måste statistik över elever i skolan vara korrekt eftersom den ligger till grund för beräkning av skolpeng till fristående skolor. Det nämndes också att det är en resa att få uppgifter av bra kvalitet. Man kan inte förvänta sig bra kvalitet från början. Att kräva att data lämnas på ett visst sätt innebär också krav på systemleverantörer att anpassa systemen till det.

- När det gäller frånvaro finns behov av statistik på skolenhetsnivå. Om uppgifterna ska publiceras på den detaljeringsnivån behöver de granskas av uppgiftslämnaren och det innebär att automatisk hämtning av data från systemen inte är möjlig.
- Mindre skolenheter kan ha svårare att hantera denna typ av administrativa system. Vilket stöd kan de få för att göra denna typ av insamling?
- Uppgifter om frånvaro är önskvärt.
- Danmark ligger långt framme i att hämta in data från skoladministrativa system. De har haft stora projekt om detta under flera års tid. De har i motsats till Sverige också bara två skoladministrativa system, vilket gör det lättare att få data av bra kvalitet.

8. Utländsk bakgrund

Helena Wintgren från UKÄ berättade om deras officiella statistik kopplat till utländsk bakgrund.

Generellt har denna statistik stort fokus på nybörjare och rekryteringen till högskolan, mer sällan belyses studenter som befinner sig i högskolan.

Uppgifter om utländsk bakgrund bland högskolenyborjare och studenter, doktorandnyborjare och doktorander samt i övergångsandelar till högskolestudier och doktorandstudier används i statistiken. Variabeln utländsk bakgrund tar inte med inresande studenter. Det man upptäckt är att när man tar med uppgifter om föräldrarnas utbildningsnivå kompliceras analysen på grund av samvariation/kovarians mellan utländska bakgrund och föräldrarnas utbildningsbakgrund. Gruppen studenter med utländsk bakgrund är inte homogen. I praktiken är studenter med ”utländsk bakgrund” både över och underrepresenterade utifrån andra bakgrundsvariabler där föräldrarnas utbildningsnivå spelar en stor roll. En annan faktor är att andelen studenter med svensk bakgrund sjunker samtidigt som andelen studenter med utländsk bakgrund ökar, populationens sammansättning förändras över tid.

Det kan också vara av intresse att kartlägga lärosäten och yrkesprogram utifrån utländsk bakgrund bland studenter och föräldrarnas utbildningsbakgrund.

9. Utvärdering av användarrådet

Följande frågor ställdes till ledamöterna:

- Vad fungerar bra?
- Vad kan förbättras?
- Hur uppfattas till exempel förberedelsearbetet?

Vi gick laget runt och alla externa ledamöter fick ge sina synpunkter:

MYH

- Bra med ett gemensamt användarråd. MYH har flest synpunkter till SCB, men det är bra att alla myndigheter är representerade.

Skolverket**UKÄ** UNIVERSITETS
KANSLERS
ÄMBETET

- Upplägget med powerpointpresentationerna väcker ofta tankar under presentationen, vilket är bra.
- Bra att det har varit uppdelat på olika ämnesområden varje användarråd.
- Det behöver inte vara avgränsat bara mot officiell statistik. Som användare finns behoven oavsett klassning på statistiken.

UHR

- Bra med gemensamma användarråd, det är effektivt.
- Bra att få ta del av näraliggande områden samfällt.
- Uppskattar att det diskuteras mycket.
- Bra att ledamöterna får arbeta med förberedelser för att få till bra punkter på användarrådet.

Tillväxtverket

- Bra diskussioner under mötena.
- Ämnen som fokuserar på gymnasieskolan, högskolan och yrkeshögskolan är mest intressant för Tillväxtverket.
- Bra att punkterna komprimeras till en halvdag (så att det inte blir en heldag).

Utbildningsdepartementet

- Alla möten har varit väldigt bra.
- Väldigt bra att få information om vad som är på gång på myndigheterna.
- Bra att myndigheterna tar till sig av de synpunkter som lämnas. Exempelvis har vissa synpunkter lämnats flera gånger, vilket så småningom leder till förändringar.

SUHF

- De vill ha powerpointpresentationerna som användes under mötet, vilket vi ska skicka ut. SUHF funderar även på om det vore möjligt att skicka ut presentationerna inför mötet.
- Bra med mixen av olika myndigheter och att få ett ansikte på de som representerar de olika organisationerna. Det går inte att underskatta vikten av personmötet. Fokus på just detta möte har känts bra eftersom det har legat nära de frågor som SUHF arbetar med.
- Bra att hålla användarrådet en halvdag och i komprimerad form.
- SUHF har ett medskick till alla som har gjort presentationer. Vi bör förklara grunderna först eftersom det kan vara svårt att hänga med för den som inte är fullt insatt i sakfrågan.

Friskolornas riksförbund

- Bra att de arrangerande myndigheterna har tagit till sig av tidigare frågor som har kommit fram.
- Friskolornas riksförbund tycker att det är intressant att höra diskussionerna om högre utbildning, trots att deras organisation fokuserar på förskola, grund- och gymnasieskolor.
- Bra med de förberedande frågorna som vi får innan. Det gör att punkterna på själva mötet blir bättre.

IFAU

- IFAU tycker att det är bra med helhetsgreppet och att alla skolformer som tas upp på en gång.
- Bra att vi har tagit ett omtag och fokuserar på olika teman för varje möte.

Skolverket

UKÄ
UNIVERSITETS
KANSLERS
ÄMBETET

- Bra att kunna ge förslag på utvecklingsförslag av statistiken och att de synpunkter som kommer in tas på allvar av de myndigheter som berörs.
- IFAU tycker inte att användarråden behöver begränsas till officiell statistik. UKÄ och CSN flikar in att det kan vara bra att avgränsa sig och att det finns andra forum för annan typ av statistik.
- Fundering om hur vi har motiverat val av ledamöter i användarrådet? IFAU nämner Statskontoret och Skolinspektionen som exempel. Här svarar de arrangerande myndigheterna genom SCB att valet av ledamöter är en kompromiss för att det inte ska bli för många organisationer.

10. Nästa möte och mötets avslutande

Nästa användarråd arrangeras av SCB tisdagen den 16 april 2024. Mötet kommer att hållas på SCB:s kontor i Solna.

Sara tackade deltagarna och avslutade mötet.